

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie A. P.
skazanego z art. 207 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 24 września 2020 r.,
kasacji, wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt V Ka (...)
częściowo zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K.
z dnia 8 sierpnia 2019 r., sygn. akt II K (...),

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego A. P. kosztami postępowania kasacyjnego**

UZASADNIENIE

A. P. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 8 sierpnia 2019 r., sygn. akt II K (...), za to, że w okresie od 2004 r. do dnia 21 października 2017 r. w Ż., B. i K. znęcał się fizycznie i psychicznie nad swoją żoną J. P. oraz córkami O. P. (od maja 2004 r.) i A. P. (od czerwca 2009 r.), przy czym znęcanie fizyczne względem J. P. miało miejsce od 2009 r., zaś względem córek od 2013 r., oraz psychicznie nad swoim synem J. P. (od kwietnia 2012 r.) w ten sposób, że dopuszczał się następujących zachowań: względem J. P. : podduszał ją, bił, w tym pięściami w ramiona oraz po całym ciele, wyzywał i poniżał słowami

powszechnie uznawanymi za obelżywe, groził pozbawieniem życia oraz uszkodzeniem ciała, które to groźby wzbudzały w pokrzywdzonej uzasadnioną obawę ich spełnienia, przerwał błonę pod językiem, okładał patelnią i oblewał wódką gdy była w ciąży z A., szarpał, włączał i wyłączał światło w nocy utrudniając sen, zimą wygonił przed dom i zmusił do stania bosymi stopami na śniegu, ubliżał, straszył popełnieniem samobójstwa, policzkował, wybił palec u dłoni, kopał w brzuch (w tym, gdy była w ciąży z J. w krocze, szarpał za włosy, zmuszał do ucieczki z domu, uderzył jej głową w szafkę nocną, popychał; względem O. P.: poniżał, wyzywał, kopał, w tym w brzuch, podduszał, łapał za nadgarstki, rzucał na łóżko, przypierał do ściany, bił rękoma (pięścią oraz otwartą dłonią) po głowie, rękach, ciele, rzucił na drzwi od garderoby, rzucił o szafę, uderzył jej głową o futrynę drzwi, popychał, odpychał, zmuszał do ucieczki z domu, szarpał; względem A. P. : wykręcał ręce, popychał, odpychał, bił rękoma po głowie, szarpał, krzyczał, zmuszał do ucieczki z domu; względem J. P. : zmuszał do ucieczki z domu, znieważał; nadto względem wszystkich członków rodziny: wszczynał awantury, demolował meble i sprzęty domowe, zakłócał ciszę nocną, przy czym zachowań tych dopuszczał się zarówno pod wpływem alkoholu, jak i będąc trzeźwym,

tj. za czyn z art. 207 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. Sąd Rejonowy wymierzył A. P. karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Nadto, Sąd Rejonowy orzekł wobec oskarżonego A. P. środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną J. P. oraz pokrzywdzonymi O., A. i J. P. oraz zakaz zbliżania się do nich na odległość mniejszą niż 50 metrów na okres 5 lat. Sąd Rejonowy w dalszej części rozstrzygnął o wynagrodzeniu kuratora ustawionego dla małoletnich pokrzywdzonych, wynagrodzeniu pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej oraz obciążył oskarżonego kosztami procesu.

Od ww. wyroku Sądu Rejonowego w K. apelacje wnieśli obrońcy A. P., zaskarżając to orzeczenie w całości.

Obrońca – adw. R. B. , zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 53 k.k. przez błędne i niepełne przyjęcie sądowych dyrektyw wymiaru kary i w

konsekwencji wymierzenie kary rażąco surowo niewspółmiernej do zachowania oskarżonego;

2. obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie:
 1. art. 7 k.p.k. poprzez rażące przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie tej oceny w sposób dowolny, tendencyjny i jednostronny;
 2. art. 2 § 1 pkt 1, art. 4, art. 6 i art. 9 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. polegającą na oddaleniu wniosków obrony: punkt 5, 6 i 7 postanowienia Sądu wydanego na rozprawie w dniu 26 lipca 2019 r., co naruszyło prawo oskarżonego do obrony i uszczupliło materiał dowodowy, „*zmierzający do ustalenia zbiektywizowanego stanu faktycznego sprawy*”;
3. błąd w ustaleniach przyjętych za podstawę wyroku, polegający na ustaleniu, że oskarżony znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną J. i dziećmi w okresie opisanym w wyroku, w sytuacji gdy było to faktycznie niemożliwe, a ustalenie zostało oparte o tendencyjny materiał dowodowy;
4. rażącą niewspółmierność kary pozbawienia wolności i środka karnego w postaci zakazu kontaktowania się z dziećmi przez okres 5 lat.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu;
ewentualnie
2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzutu znęcania się na synem J., zmianę okresu znęcania się nad córkami O. i A. lub uniewinnienie oskarżonego również w tym zakresie, zmianę okresu znęcania się nad J. P. i wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;
lub
3. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Obrońca – adw. J. S. D., zarzuciła:

1. obrazę art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k. przez dokonanie dowolnej i wybiórczej, a nie swobodnej oceny zebranych w sprawie dowodów, oparcie orzeczenia w przeważającej mierze na dowodach niekorzystnych dla oskarżonego, co skutkowało pominięciem przy ustaleniach faktycznych istotnych dla niniejszej sprawy okoliczności, wynikających z zeznań między innymi świadków Z. W., Ł. P., M. P. , U. K. D. T. , B. B. , M. Z. , czy H. Z. w zakresie w jakim świadkowie ci zeznawali, iż A. P. nie znęcał się nad rodziną, i że to J. P. prowokowała męża, była względem niego wulgarna, obrażała go; oraz odmową przyznania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego A. P. , w sytuacji gdy zeznania wskazanych osób były spójne i logiczne, wzajemnie się uzupełniały;
2. obrazę art. 5 § 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy w sprawie występują wątpliwości, które winny zostać rozstrzygnięte na korzyść oskarżonego;
3. obrazę art. 410 k.p.k. poprzez pominięcie przy dokonywaniu ustaleń faktycznych istotnych okoliczności, wynikających z uznanej przez Sąd za wiarygodną opinii psychiatryczno-psychologicznej z dnia 11 listopada 2018 r. dotyczącej stanu zdrowia J.P. , uzupełnionej następnie zeznaniami złożonymi przez sporządzające ją biegłe na rozprawie w dniu 26 lipca 2019 r., w których biegłe stwierdziły, iż „prezentowany przez opiniowaną typ osobowości charakteryzuje bierną postawą do realizowania ról społecznych; przedstawianiem siebie w korzystnym świetle jako osoby pokrzywdzonej, poszkodowanej. Cechy te determinują brak wglądu oraz brak zdolności do obiektywnego postrzegania siebie i sytuacji. Ponadto osobowość J.P. cechuje teatralność, egocentryzm” (strona 865 akt sprawy); „Jeden rodzic ma zawsze przełożenie na postrzeganie drugiego rodzica przez dzieci i to działa w obie strony” (ustna opinia uzupełniająca z dnia 26 lipca 2019 r.), które to wnioski opinii w powiązaniu z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w szczególności z zeznaniami małoletniej A. P. , prowadzą do zgoła innych ustaleń niż poczynił Sąd I instancji i tym samym oparcie ustaleń faktycznych jedynie na części materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie;

4. w konsekwencji naruszenia przez Sąd I instancji wskazanych wyżej przepisów postępowania – błędne ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę wyroku, mające istotny wpływ na treść tego orzeczenia, polegające na przyjęciu, że oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu, co w konsekwencji doprowadziło do jego bezpodstawnego skazania za czyn z art. 207 § 1 k.k.

Zarzucając powyższe, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego A. P. od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt V Ka (...), Sąd Okręgowy w G. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok co do kwestii odpowiedzialności karnej A. P. . Przedmiotowy wyrok – na skutek zażalenia kuratora procesowego – został zmieniony jedynie w zakresie wysokości wynagrodzenia kuratora za reprezentowanie małoletnich pokrzywdzonych.

Obrońca – adw. R. B. , od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w G. wniósł kasację, zarzucając:

1. rażąco obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:
 1. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny dowodów z przekroczeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz sprzecznie z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego;
 2. art. 410 k.p.k. polegającą na oparciu orzeczenia wyłącznie o materiał dowodowy potwierdzający tezy oskarżenia, a pominięcie obszernych części materiału dowodowego, przeczących tezom oskarżenia.
 3. nierozważne zastosowanie środków karnych w postaci 5-cio letniego zakazu kontaktu z dziećmi i zbliżania się do nich;
 4. rażąco obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 53 § 1 i 2 k.k. poprzez całkowite niewzięcie pod uwagę zachowania skazanego po popełnieniu przestępstwa – w okresie od uchylenia tymczasowego aresztowania do wydania wyroku przez Sąd Rejonowy i dalej do wydania wyroku przez Sąd Okręgowy; niezauważenie, że cele kary (§ 1) zostały z naddatkiem

osiągnięte już w okresie tymczasowego aresztowania, skądinąd zdecydowanie przydługiego;

5. wynikającą z rażącego naruszenia prawa procesowego opisanego w punkcie I i rażącej obrazę prawa materialnego opisaną w punkcie III, rażącą niewspółmierność kary pozbawienia wolności.

Wskazując na powyższe zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na wniesioną kasację, Zastępca Prokuratora Rejonowego w K. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Kurator procesowy małoletnich oskarżycieli posiłkowych, w odpowiedzi na kasację, wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesione w kasacji zarzuty były oczywiście bezzasadne, co przy braku wystąpienia okoliczności podlegających uwzględnieniu przez Sąd Najwyższy z urzędu, pozwoliło na oddalenie jej w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a powody jej wniesienia określa przepis art. 523 § 1 k.p.k., w którym ustawodawca do podstaw kasacyjnych zalicza uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k. lub inne rażące naruszenie prawa, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia. Podkreślenia też wymaga, że kasacja winna być skierowana przeciwko orzeczeniu sądu odwoławczego, wydanemu na skutek rozpoznania zwykłego środka zaskarżenia (art. 519 k.p.k.), a celem postępowania kasacyjnego nie jest i nie może być powielanie kontroli odwoławczej. Sąd Najwyższy, rozpoznając kasację, nie dokonuje kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 2019 r., sygn. akt III KK 247/18). Powtórzenie w kasacji argumentacji przedstawionej wcześniej w zwykłym środku odwoławczym może być skuteczne jedynie wtedy, gdy sąd odwoławczy nie rozpoznał należycie wszystkich zarzutów apelacyjnych i nie odniósł się do nich w uzasadnieniu swojego orzeczenia zgodnie z dyspozycją art. 457 § 3 k.p.k.

Oceniając z nakreślonej wyżej perspektywy treść wniesionej kasacji, uznać należy, że sformułowane w niej zarzuty nie spełniają wymogów, jakimi powinny charakteryzować się zarzuty kasacyjne. Samo wyrażenie przez stronę niezadowolenia z wyników przeprowadzonej kontroli odwoławczej i twierdzenie, że nie rozważono zarzutów apelacyjnych, nie jest zabiegiem wystarczającym do zakwestionowania zaskarżonego orzeczenia. Autor kasacji, mimo że formalnie skarży wyrok Sądu Okręgowego, to jednak wprost nie formułuje zarzutu naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. lub art. 457 § 3 k.p.k., choć w uzasadnieniu tego środka odwoławczego podejmuje ogólną krytykę postępowania apelacyjnego. Obrońca co prawda stwierdza lakonicznie, że Sąd odwoławczy „*w zasadzie nie odniósł się do zarzutów podniesionych w apelacji*” (str. 2 kasacji), niemniej nie wskazał, jakich konkretnie zarzutów stanowisko to miałoby dotyczyć. Pomijając jednak kwestię wadliwej redakcji przedstawionych w kasacji zarzutów, wskazać należy, że nie sposób skutecznie podnosić w rozpoznawanej sprawie zarzutu obrazy art. 7 k.p.k., w sytuacji gdy Sąd Okręgowy nie dokonywał samodzielnych ustaleń faktycznych, nie oceniał także na nowo zgromadzonego materiału dowodowego, a zatem nie mógł naruszyć wskazanego przepisu. Sąd Odwoławczy podkreślił, że nie znalazł żadnych podstaw do zakwestionowania dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny dowodów, jak i poczynionych w oparciu o nią ustaleń faktycznych. Skarżący zresztą nie wykazał, podnosząc ten zarzut, aby Sądy orzekające w niniejszej sprawie rozstrzygały w sposób dowolny, a nie swobodny. Zarzut rażącego naruszenia art. 7 k.p.k. wymaga bowiem wykazania wad w sposobie dokonania oceny konkretnych dowodów, podczas gdy kasacja kwestionuje jedynie wynik oceny, a jej autor domaga się podzielenia zaprezentowanego przez siebie stanowiska, względnie podaje w wątpliwość prawidłowość oceny dokonanej przez Sądy obu instancji.

Również zarzut rażącej obrazy art. 410 k.p.k. może być skutecznie formułowany jedynie pod adresem sądu, który przeprowadzał postępowanie dowodowe co do istoty sprawy, a więc sądu pierwszej instancji, a sądu drugiej instancji tylko wówczas, gdy przeprowadzał on sam postępowanie dowodowe (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2014 r., sygn. akt II KK 329/14). W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy nie dokonywał własnych ustaleń faktycznych

w toku postępowania apelacyjnego, wobec czego nie można w niniejszym postępowaniu kasacyjnym skutecznie podnosić zarzutu rażącego naruszenia art. 410 k.p.k. Zarzut ten w istocie został skierowany przeciwko wyrokowi Sądu Rejonowego, a zatem jego rozpoznanie w postępowaniu kasacyjnym było niedopuszczalne.

Stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy rozpoznał wniesiony środek odwoławczy stosując się w pełni do nakazu wyrażonego w art. 433 § 2 k.p.k., a w uzasadnieniu orzeczenia, zgodnie z wymogiem określonym w art. 457 § 3 k.p.k., podał dlaczego zarzuty podniesione w apelacji obrońcy uznał za niezasadne. Istota wniesionej kasacji sprawdza się natomiast wyłącznie do przedstawienia przez jej autora osobistej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także jego zapatrywań co do zasadności orzeczonego środka karnego w postaci zakazu kontaktowania się A. P. z pokrzywdzonymi oraz zakazu zbliżania się do nich na określonej w wyroku skazującym odległość. Lektura wniesionej kasacji wskazuje na oczekiwanie skarżącego, że w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy, przekraczając swoje uprawnienia orzecznicze, zakwestionuje poczynione w toku postępowania karnego ustalenia i dokona odmiennej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, a to – wobec jednoznacznego brzmienia art. 523 § 1 k.p.k. – jest w tym trybie niedopuszczalne.

Skarżący zarzucił również obrazę prawa materialnego, wskazując w tym przedmiocie na naruszenia art. 53 § 1 i 2 k.k. Odnosząc się do tak przedstawionego uchybienia, wskazać należy, że zarzut obrazy prawa materialnego nie może dotyczyć wskazanych w art. 53 § 1 k.k. dyrektyw sądowego wymiaru kary oraz okoliczności uwzględnianych przy wymiarze kary lub środków karnych wymienionych w art. 53 § 2 w zw. z art. 56 k.k. Przepisy te nie mają bowiem charakteru norm stanowczych, gdyż nie zobowiązują sądu do określonego zachowania. Pozostawiają natomiast sądowi swobodę orzekania w zakresie zastosowanego stopnia represji karnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2009 r., III KK 314/08; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 7 października 2011 r., III KK 36/11; 18 stycznia 2007 r., II KK 390/06). W tym stanie rzeczy, również podniesiony w kasacji zarzut obrazy prawa materialnego należało uznać za oczywiście bezzasadny.

Biorąc powyższe pod uwagę, stwierdzić należy, że przedstawiona przez obrońcę formuła kasacji nie mieści się w ustawowych granicach przewidzianych dla tego (nadzwyczajnego) środka zaskarżenia, wobec czego uznać trzeba ją za oczywiście bezzasadną. Zważywszy, że sformułowane w kasacji zarzuty naruszenia prawa procesowego oraz prawa materialnego nie zostały uwzględnione, niedopuszczalnym było rozpoznanie wniesionej kasacji wyłącznie w aspekcie zarzuconej niewspółmierności kary.

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak postanowieniu.